Уйғур тили вә әдәбияти бойичә эссе мавзулири:

1. Рахманниң өмүр бойи виждан азавида қийналғиниға ким әйиплик: өзиму яки Яқупму? (Т.Тохтәмовниң «Виждан азави» романи асасида)
2. Реһанниң бәхитсиз болушиға униң мәйиплиги әйипликму яки аилисиму? (Ш.Шаваевниң «Сехирлиқ ақ булутлар» повести асасида)
3. Заманивий қизлар өз муһәббитини Рабиә охшаш өз һаятидин үстүн қояламду? (А.Низарийниң «Рабиә-Съәдин» дастани асасида)
4. Елимиздә дин әркинлигини ниқап қилип, уни шәхсий мәнпийити үчүн пайдилиниватқанларға көз қаришиңиз қандақ? (Б.Назимниң «Чаңмоза Йүсүпхан» дастани асасида)
5. Деханниң меһнәтлик әмгиги бүгүнки күндә өз дәрижисидә баһалиниватамду? (Х.Һәмраевниң «Дехан» поэмиси асасида)
6. Һ.Абдуллинниң «Жутдашлар» романида милләтләр ара достлуқ мавзуси урушниң ғалибийәт билән аяқлишишиға қандақ тәсир йәткүзди?
7. Адәмләрниң муһәббәткә садақәтлиги аққушлар садақитигә охшамду? (М.Мақатаевниң «Аққушлар ухлиғанда» поэмиси асасида)
8. Назугумни миллий-азатлиқ күйчиси дәп тонамсиз яки өз номусини қоғдиғучи дәпму? (Һ.Искәндәровниң «Назугум» поэмиси асасида)
9. Садир Палванни биринчи новәттә ким дәп тонуйсиз: қошақчиму яки хәлиқ һимайичисиму?
10. Лашманлиқ вақиәси хәлқимизниң һаятида қандақ роль ойниди: ижабийму яки сәлбийму? (М.Һәмраевниң «Еғир күнләрдә» повести асасида)
11. Сизниң оюңизчә, Майимханниң қәһриманлиғини заманивий қизлар тәкрарлиши мүмкинму? (З.Сәмәдийниң «Майимхан» романи бойичә)
12. М.Бақиевниң «Рәна» повестиниң сюжети бүгүнки мәктәп һаятидики реаллиққа йеқинму?
13. С.Мәмәтқуловниң «Надамәт» поэмисидики муһажир обризиға көз қаришиңлар қандақ?
14. Л.Мутәллипниң әлдин жирақлаштурулуш мәхситидә Ақсуға палиниши униң исиянкар жүригидики ялқунлуқ отини өчирәлидиму? (Һ.Абдуллинниң «Көчкән юлтуз» повести, М.Зулпиқаровниң «Лутпулла» романлири бойичә)
15. И.Бәхтия ижадийитидә уруш мавзусиниң асаслиқ орун елишиниң сәвәви немидә?
16. Т.Тохтәмовниң уруш мавзусиға көп муражиәт қилишиға атисиниң жәң мәйданида қурван болғанлиғиниң тәсири бар дәп ойламсиз? (Язғучиниң «Дадамниң жугиси» һекайиси, «Дадамниң ахирқи хети» повести асасида)
17. Муһәббәт әркинлигигә қарши болуп, өз мәнпийитини ойлайдиған ата-анилар һәққидә көз қаришиңлар қандақ? (Ә.Һаширийниң «Өлмәс болуп туғулғанлар» драмиси асасида)

18. Чин муһәббәткә болған вападарлиқ мәңгүлүк болуши мүмкинму? (А.Дөләтовниң «Тәғдир қайнимида яки муһәббәт һәққидә» поэмиси асасида)
19. Көч-көч вақиәси хәлқимизниң тәғдиридә қандақ роль ойниди? (Ж.Босақовниң «Көч-көч» романи асасида)
20. Улуқ Вәтән урушиниң ғалибийәткә йетишидә арқа сәптики аялларниң жасарити қанчилик дәп ойлайсиз? (Қ.Тохтәмовниң «Жағистайлиқлар» романи асасида)
21. Ө.Муһәммәдийниң «Еғир күнләрдә» һекайисидики балиниң аниға болған муһәббитидин қандақ үлгә алдиңиз?
22. М.Қәшқәрийниң «Дивану луғәтит түрк» әмгигиниң бүгүнки заманивий илим тәрәққиятида тутқан орни қанчилик дәп ойлайсиз?
23. Әгәр елимиз чегарисини дүшмәнләр бузуп кирсә, сән Мәшүр бовайниң вәтәнпәрвәрлигини тәкрарлалаттиңму? (И.Саттаровниң «Қорған» поэмиси асасида)
24. Әждатлиримизниң деханчилиғида каризлар қандақ әһмийәткә егә болған? (Д.Ясинниң «Кариз қиссиси» асасида)
25. Қазақстан мустәқиллиги жиллиридики уйғур поэзиясиниң тәрәққияти (Шаирә П.Мәхсәтованиң ижадийити бойичә)
26 . «Мән мора очақни пүвдәп, әтидин кәч киргичә төрт тамни күзәт қилидиған ажизлардин болушни халимаймән!» Майимханниң мошу сөзлиригә сизниң көз қаришиңиз.
27. «Әгәрки әтә ана тилим йоқалса, мән өзәм һаятта өлүшкә тәйяр» дегән шеир мисралириға сизниң көз қаришиңиз қандақ? (Р.Ғамзатов шеири бойичә)
28. Язғучи Реһанниң ички кәчүрмилирини ечип бериштә ақ булутларни утуқлуқ пайдиланған. Пикиргә қошуламсиз. («Сехирлиқ ақ булутлар» бойичә)
29. Һаятни татлиқ дәймиз...Муһәббәтсиз?
Муббәтсиз униңдиму тәм йоқ екән!» Шаирниң мошу пикригә қошуламсиз.Турмушта бәхитлик болуш үчүн немә муһим: чин муһәббәтму яки пулму?
30. «Янар тағ» романидики Адил обризи символлуқ әһмийәткә егә. Пикир дурусму?
31.«Вәтән – сени тепип әстүргән ата-анаң сөйгән яриң,бешиңға күн чүшкәндә икки путуңдин дәс көтирип туридиған ата маканиң...» Садиқжанниң пикригә қошуламсиз. Бу пикир Қазақстанлиқ вәтәнпәрвәрликкә тәрбийәләштә әһмийити барму? («Сәргәрдан»романи бойичә)
32. «Хошнам кәң болсиму,мениң көңлүм ач,
Дәриядәк меһиргә һеч бир тоймаймән!»
Шаир С.Мәмәтқулов немә демәкчи болди?Қандақ ойлайсиз,һазирқизаманда роһий вә маддий қәдрийәтләрниң қайсиси әһмийәтлик?

33. Д.Ясинниң «Ахирқи дәқиқидә» поэмисидики тутқунниң обризини ижабий образ дейишкә қандақ дәлил кәлтүрисиз?
34. «Хәлиқ үчүн ,Вәтән үчүн чоң үмүттә,
Бир тохтимай хизмәт етиш мәхсәт биздә»-дәйду И.Саттаров шеирида.Өз елиңизниң тәрәққияти үчүн қандақ үлүш қоштиңиз?
35. Шаир Т. Елиев «Кәчмигин, достум, сәмимийәттин,
Тутуп бәрсиму хәнжәргә сени»,-дәйду. Шеирдин жәмийәттә һәқиқий достлуқниң дәрижисини көрүшкә боламду?
36. «Әхлақ мәдәнийәткә тәрбийәләйду».Мошу пикирни М.С.Қәшқәрийниң «Әдәбус салиһин» әсәридин көрүшкә боламду?
37.«-Қизим, роза тутмиғанларни кала-моллида капир дегидәк.Тутмисаң, тилиң көйиду, тутсаң...» («Анархан» драмиси) Миллий урпи-адәтләрниң заманивий яшлар үчүн әһмийити барму? Пикиргә көз – қаришиңиз.
38. Қандақ ойлайсиз, даналиқ туғма хисләтму яки үгинишкә болидиған хисләтму?
39. «Арман алға башлайду» дегән ибарә бар. Арманға йетишниң йоли немә дәп ойлайсиз?
40. Әдәбий китап оқуш оқуғучиларниң муһитқа көз қаришини өзгәртиду. Сизниң пикриңиз қандақ?
41. «Һәрбир өмүр-имир-чимир сизиқтәк,
Сизиқ дегән-һәмминиң бир һаяти.
Күн әзәлдин яралғанғу боп дүгләк,
Башқа сизиқ- шу қуяшниң мамати.»
Сиз қандақ ойлайсиз, әдип өз шеирида ипадилигән һаят һәқиқәтәнму имир-чимирму?
42. «Елимниң барчә хәлқи маңа туққан,
Чин достлуқ көңли билән қучақлашқан». Сизчә шаир немини арман қилған? Бүгүнки жәмийәттә һәқиқий достлуқниң қәдир-қиммити қайси дәрижидә дәп ойлайсиз?
43.И.Бәхтияниң «Қара йәр»шеиридики :
«Қара йәрниң бағрини тилғап
Танклар өтиду.
Хуш чирайлиқ үзини булғап,
Жуюндиму төкиду». И.Бәхтияниң пикригә қошуламсиз? Бүгүнки экологияни булғаватқан заманивий техника қалдуқлириму яки адәмләрму?
44.Т.Тохтәмовниң «Ананиң көз йеши» әсәриридики ана обризиға қандақ баһа берисиз? Қандақ ойлайсиз, һазирқи заманда роһий вә маддий қәдрийәтләрниң қайсиси әһмийәтлик?
45. «Яшлиқ чақмақ сән, чеқип өчсәм, Әвришим чеғиң мошу үгәнгин-үгән,»-дәп шаир Л.Мутәллип ейтқандәк, һазир оқуғучиларниң әдәбий китап оқушқа қизиқиши төвән дегән пикиргә қошуламсиз?
46. «Күнләр» повестидики Һасанниң Қәшқәргә кирип келиши ,чоң мечитниң алдида ашлиққа чидалмай ятқан бовайға һис-туйғусиға

сизниң күз қаришиңиз. Немә үчүн бүгүнки күндә балилар ата-анилирини қерилар өйлиригә өткүзүватиду?

47. «Чүнки дехан йәр бағриға жан берип,

Кәң даланиң жүриги боп дүпүлдәйду» (Х.Һәмраев «Дехан» поэмиси) Һазирқи заманда дехан әмгиги баһалиниду, дегән пикиргә қошуламсиз?

48. «Анархан» драмисида әкис етилгән тәңсизлик һазирқи заманда көрүниду, дегән пикиргә қошуламсиз?

49. Турмушта бәхитлик болуш үчүн немә муһим: чин муһәббәтму яки пул-байлиқму? («Рабиә-Сәъдин»бойичә)

50. Мутәхәссисликни ата-аниниң хаһиши бойичә таллаш керәкму яки өз хаһишиң бойичиму? (Турди Ғерибийниң «Китаби Ғерип» дастани бойичә)